

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА ФОРУМ ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ ЗА 2016

Уважаеми членове на мрежата ФГУ,

Отново дойде моментът на равносметка и поглед към изтеклата 2016 година. Време е да оценим дейността си, взаимодействието с всички членове и партньори, постиженията и предизвикателствата.

Изминалата година беше динамична, особено от гледна точка на гражданското участие. 2016 бележи своеобразен рекорд по брой проведени референдуми в световен мащаб. Станахме свидетели на поредица инициативи – от този в Холандия за споразумението за асоцииране с Украйна, през най-разтърсващия – Брекзит във Великобритания. Един от най-важните беше колумбийският, който спря трудно постигнатото мирно споразумение с ФАРК1. Значими бяха и унгарският за квотите за имигранти, и италианският, довел до оставката на министър – председателя Матео Ренци. Разбира се, най-интересен за нас беше националният референдум, проведен в България съвместно с изборите за президент.

Референдумите през 2016 предизвикаха силен отзвук не само заради преките си последици, но и заради политическите и обществени тенденции, които те очертаха в начините на използването и разбирането на пряката демокрация.

Нашата мрежа и през тази година се стремеше да улавя актуалните тенденции, следеше и предоставяше на членовете си задълбочена, експертна информация относно проявленията и механизмите на гражданско участие в

България и в Европа.

Работата ни беше насочена към стимулиране на промяна в системата на различни нива, засилване на гласа на гражданските организации и информиране на обществеността относно възможностите и предизвикателствата пред гражданското участие. Активно се включвахме в обществени консултации, дебати, работни срещи и консултативни органи, за да изразяваме позицията на членовете на мрежата и да изграждаме нейното име сред партньори и институции. Конкретните резултати можем да систематизираме в следните насоки, разписани в стратегията на ФГУ от 2014 година:

Специфична цел 1: Въвеждане и прилагане на механизми за гражданско участие и оказване на влияние върху политиките на местно и национално ниво

През 2016 мрежата работеше усилено, за да представлява своите членове и съвместни каузи в множество консултативни органи и процеси на регионално и на национално ниво. Наши представители участваха в състава на регионалните съвети за развитие, комитети за наблюдение на оперативните програми, обществения съвет към Народното събрание. Вследствие на изводите и препоръките от доклада за Индекса на гражданското участие 2015, както и по предложения на наши партньори и членове, през 2016 година ФГУ разработи и отправи над 15 становища и препоръки. Всички те бяха по посока подобряване на законодателната и институционална среда за гражданско участие. Някои от тях доведоха до ключови промени, като например:

Писмо до администрацията на МС относно изискването за удостоверенията за актуално състояние на НПО, довело до положителен за НПО отговор;

Становище до ЦИК за ИК и бюлетините за национален референдум, довело до промяна в политиката на ЦИК;

Участие в РГ за разработване на Насоки за гражданско участие на Съвета на Европа – все още се очаква решението на СЕ за приемането на препоръките;

Редица становища, довели до ВАЖНИ ПРОМЕНИ В ЗЮЛНЦ, които вече са факт и ще влязат в сила в началото на 2018 година;

Становища и препоръки към Плана за действие на РБ по Глобалната инициатива Партньорство за открито управление (OGP) – приети;

Съвместно становище относно изпълнението на мерките за НПО в рамките на ОПДУ, довело до създаването на подкомитет към Комитета за наблюдение на Програмата

Разбира се, има и такива, с които все още не сме постигнали успех, например:

Писмо до ПКВНОЖГ относно предназначението на заложените средства в бюджета на РБ за 2016 г. за дейности на ЮЛНЦ – без резултат;

Становище към ПКВНОЖГ за промени в Закон за прякото участие – без резултат.

През 2016 продължихме да работим и за подобряване на взаимодействието на гражданите и НПО с местните власти. В рамките на малък проект, финансиран по програма Европа на Столична община, разработихме обучителен модул и наръчник за организиране на обществени обсъждания **„Вход за граждани“**. В организираното обучение се включиха 20 представители на НПО и на райони и кметства от СО.

Модулът включва практически насоки и инструменти за провеждане и модериране на ефективни обществени обсъждания на местно ниво, които да доведат до резултатен диалог по важни за гражданите проблеми. Наръчникът е на разположение на членовете и по тяхна заявка можем да им предоставим обучението, което е предназначено както за НПО и

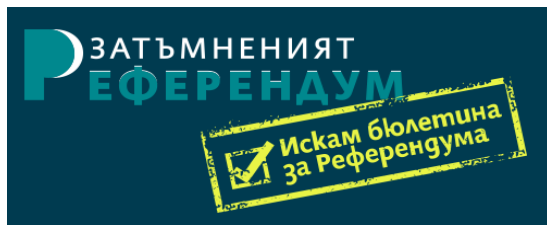
активни граждани, така и за представители на общинските администрации.

След успешното **Първо издание на Биенале за гражданско участие**, представящо Индекса на гражданското участие, през изтеклата година доработихме методологията и започнахме подготовка за втората национална оценка – през 2017 година. Паралелно, проведохме още местни оценки на Индекса – в Бургас, Габрово и Троян. Сравнителните доклади, оценките и препоръките са публикувани на уебсайта на ФГУ. Към него проявиха интерес и организации извън България и Индексът беше представен в Съвета на Европа в Страсбург (29.01.2016) и на международно изложение за гражданско участие в Словакия (3.10.2016). Този интерес доведе до разработването на международен

проект за разпространение на методологията с партньори от Дунавския форум, за който потърсихме подкрепа по програма „Европа за гражданите“ – неуспешно, поради огромния брой кандидати и малкото отпуснати средства.

Според изследване на БЦНП от 2016 година, Индексът на гражданското участие на ФГУ е един от добрите примери за развитието на инструменти за гражданско участие в България.

През ноември, 2016 се проведе национален референдум по 3 въпроса. Следвайки една от стратегическите си цели, ФГУ стартира **„Референдум – маратон“** – серия от дебати, целящи представянето на аргументи и информация по въпросите на референдума и за пряката демокрация изобщо. Кампанията беше нашият отговор на пълната липса на обективна информация по въпросите на националния

референдум и неговото „затъмняване“ от пропагандата за президентските

избори, проведени в същия ден. Кампанията, както и информационната платформа „Затъмненият референдум“, представяща аргументи „ЗА“ и „ПРОТИВ“ по трите въпроса, бяха от полза за гражданите на България, за членовете на ФГУ, както и за мрежата като цяло, тъй като към нея имаше сериозен медиен интерес, множество интервюта с наши членове и експерти в БНТ, БНР и публикации в интернет, местни и регионални медии. Изследване на ФГУ показва, че кампанията е била много адекватна на необходимостта от дебат и аргументи по темите на референдума и един от малкото източници на обективна информация. В

подготовката и провеждането на кампанията се включиха активно наши членове, експерти и партньори – Славей Христова, Атанас Славов, Даниела Божинова, Десислава Христова, Георги Петров, Антоний Тодоров, Димитър Димитров, Христо Панчугов, Ивайло Яйджиев – както и дългогодишните ни приятели от Швейцария Партик Трес, Бруно Кауфман и Карлос Райнхард.

Специфична цел 2: Засилване участието на ФГУ в процесите на формулиране на политики на европейско и международно ниво

И през тази година ФГУ работеше активно за подобряване на гражданското участие на международно ниво.

Членството ни в Дунавския форум за гражданско участие продължава да се развива – заедно работим активно за подобряване възможностите и подкрепата за граждански организации и граждански действия в рамките на Дунавската стратегия. Направихме опит за съвместен проект, който, макар и неуспешен, ни даде възможност да си представим процеса на прилагане на Индекс – методологията в други страни. Идеята е съвсем реалистична и бихме могли отново да опитаме да намерим подкрепа. Освен това, членството в Дунавския форум дава възможност всяка година да участваме в една сравнително нова инициатива - Ден на участието (Danube Participation Day), която през 2016 се проведе в Братислава под патронажа на пълномощния министър на гражданското участие в Словакия. В срещата се включиха трима представители на ФГУ. Там те разпространиха информация за дейностите и за членовете на мрежата и обмениха опит, контакти и идеи за съвместни проекти с представители на над 120 НПО от страните в региона на Дунав. Благодарение на доброто ни представяне и активно включване, през 2018 година ФГУ ще бъде основен организатор на Деня на участието в София.

Освен на ниво макрорегион, през 2016 година се включихме в разработването на Насоки за гражданско участие, които се очаква Съветът на Европа всеки момент да издаде като препоръка за всички страни – членки. Препоръките касаят националните и местни институции и могат да служат като още един аргумент на гражданските организации в диалога им с общини, агенции, министерства, НС и др.

Специфична цел 3: Устойчиво развитие на мрежата, повишаване на капацитета и мотивацията на членовете и развитие на позитивен публичен образ на гражданските организации

В началото на 2016 проведохме двудневна **Национална среща за гражданско участие под надслов: „Промяната: навигация или по течението”**. Срещата събра повече от 100 участници – НПО, популярни личности, представители на медии и институции от България, наред с наши партньори от Сърбия, Украйна, Австрия, Словения, Германия и Унгария.

Бяха поканени ключови говорители – известни общественици, които мотивираха участниците и ги провокираха да мислят за промяната, за която работим, за подходите и партньорите, с които го правим. Националната среща беше значимо събитие за мрежата, за нарастването на нейната популярност, за засилване на връзките и комуникацията между членовете на ФГУ. Наред с това, тя ни даде възможност да набележим съвместни каузи и стъпки, чрез които да работим за промяната. Сред тези каузи, подкрепени от повечето участници, беше **работа за промяна в обществените нагласи и разбиране дейностите на НПО и**

привличане на подкрепа за тях от страна на институциите и общностите. В тази връзка ФГУ разработи пакет материали, които да подпомогнат членовете при инициране създаването на фондове за подкрепа в техните общини:

- Анализ на съществуващи фондове за подкрепа на граждански инициативи;
- Видео - клип “Ние променяме общността – подкрепете ни”;
- Рекламни материали – тениски, флайъри;
- Примерен правилник на ОБС за организацията, дейността и управлението на **Общински фонд за подкрепа на местни инициативи** – разработен съвместно с Платформа Агора;
- Примерни насоки за кандидатстване към Фонда

През 2016 година започнахме представянето на идеята за Фонда пред някои общини, чрез НАСО РБ и НСОРБ, на техни срещи и обучения. Всички разработени материали са на разположение на членовете на ФГУ и **екипът е готов през 2017 година да подпомогне всяка организация, желаеща да организира застъпническа кампания в общината си за създаване на механизъм за партньорство и подкрепа между местните власти и гражданските организации.**

Ето и пълен списък на каузите, предложени от членовете на ФГУ, и техният статус:

- Закон за доброволчеството – **внесено предложение в 43 НС чрез Обществения съвет; предстои разглеждане в 44 НС**
- Създаване на Общински фондове за развитие на гражданските организации – **разработен пакет с материали на разположение на членовете**

- Въвеждане на гражданско образование в училище – **ФГУ се включи в обсъждането на стандарти за гражданско образование, приети в 43 НС**
- **“Активни граждани на село” – няма съвместни стъпки;** членове на ФГУ като Платформа Агора, Деветашко плато и АЕРБС работят индивидуално по тази кауза; нужно е обединение на усилията
- Промяна в ЗЮЛНЦ и ЗНА – **факт, благодарение дългогодишните усилия и експертите на БЦНП, на ФГУ и много други партньорски организации**
- Избиране на обществен посредник във всяка община – **направено предложение до 43 НС, подкрепено от ФГУ, но отхвърлено от НСОРБ. Нуждае се от преразглеждане в посока поетапно обхващане на общините**
- Насърчаване масовизацията на спорта – **няма съвместни стъпки; може би не е съвсем в обхвата на дейност и целите на ФГУ**
- **„Кауза „Доверие” – да се върне доверието към НПО в обществото” – проведени първоначални срещи между НПО с участието на ФГУ за планиране на съвместни действия; необходима е цялостна мащабна стратегия**

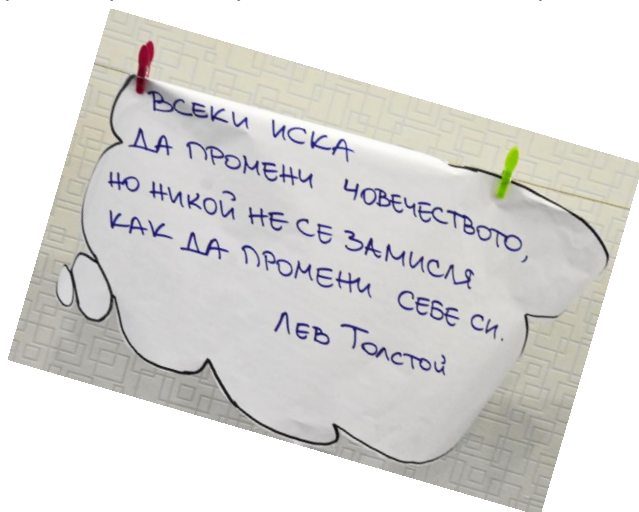
През 2016 продължихме **интензивната си комуникация с членове и партньори и с медиите**. Издадохме 4 броя на информационния ни онлайн бюлетин, публикувахме над 130 постове във Facebook, които ни спечелиха над 180 нови „харесвания” на страницата, както и много висок обхват на публикациите – 3500, особено интензивни по време на Националната среща и Референдум – маратона. Освен това, ФГУ участва за трети път в медийния фестивал Българската Европа, където връчихме на БНТ награда за гражданско участие. Останалите награди на ФГУ за 2016 бяха връчени на БНР – Преди всички, РТВЦ – Благоевград, телевизия OnAir и на участниците в Референдум –маратона.

В организационен план също надргаждаме: през октомври 2016 Ива Таралежкова участва в обучение в Словакия – Лидерите на утрешния ден. Обучението беше на високо ниво и даде отговори на въпроси относно изграждане на екип, мотивация, поставяне на приоритети, лидерство в мрежа и др. Едногодишното последващо менторство, осигурено от обучителите ще спомогне за изпълнение на конкретни цели, които участниците си поставиха по време на обучението. Цялостният дизайн беше нестандартен и ефективен и ФГУ може да го адаптира и приложи за своите членове при наличие на интерес от тяхна страна.

Освен това, от декември 2016 имаме нов член на екипа – Десислава Христова, която ще поеме и разшири обхвата на отговорностите на Анна Генчева, която понастоящем е директор на ОИЦ – София. Деси има опит в кампании, работа в социалните медии и в работа с българите в чужбина. Уверени сме, че тя, заедно с Диана Андреева, ценен член на екипа от 2015 година, ще допринесе за работата на мрежата със своя опит и мотивация като разшири членството, популярността и ефективността на ФГУ. През 2016 проведохме едно Общо събрание, 4 заседания на УС и приехме 3 нови членове.

Разбира се, наред с успехите има и много предизвикателства пред работата ни. Активността на част от членовете ни е доста слаба, събирането на членски внос също се оказва проблем за някои от тях. Работните групи, които създадохме още в началото на работата ни, вече не действат въпреки усилията на екипа и координаторите. Нужно е да обсъдим и определим заедно какви трябва да са дейностите на мрежата, така че те по най-добър начин да отговарят на

разнообразните нужди и очаквания от страна на членовете.

Въпреки някои трудности, ние вярваме, че 2016 беше още една успешна година за ФГУ и всички нейни членове имат принос и оценяват резултатите от съвместната ни работа. Да си пожелаем всяка следваща година да бъде все по-успешна и удовлетворяваща!

Ива Таралешкова, председател на УС